

2024-12-02

REMISSVAR
Fi2024/01460

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Staten och kommunsektorn – samverkan, självstyrelse, styrning (SOU 2024:43)

SmåKom är en nationell organisation för små kommuner. Vi har för närvarande 74 medlemmar, vilka består av de till befolkningstalet mindre, men ofta till ytan större, kommunerna i Sverige. Samtliga av våra medlemmar har färre än 15 000 invånare.

Till att börja med vill SmåKom påtala vikten av att den här frågan lyfts, våra medlemskommuner har ofta en begränsad kapacitet att ta emot statliga styr signaler. Att bedriva kommunal verksamhet i den lilla kommunen innebär för det mesta att enskilda tjänstepersoner innehar arbetsuppgifter inom flera områden och organisationen är ofta extra sårbara om någon är frånvarande.

Synpunkter

Allmänt

Precis som utredningen visar är samverkan mellan staten och kommunerna viktig och nödvändig, samtidigt krävs en tydlighet, var går gränsen mellan styrning och samverkan. Utredningen tycks i mångt och mycket utgå från ett statligt perspektiv och blandar mellan att diskutera samverkan och styrning vilket kan bli något vilseledande.

Ansvarsfördelning

SmåKom delar betänkandets uppfattning att det är viktigt att i all samverkan tydliggöra vem som tar initiativ, vem som styr och vem som ansvarar, men vi saknar förslag på hur dessa roller ska fördelas mellan de olika aktörerna. Det finns en risk att beslutad samverkan påbörjas men rinner ut i sanden då nyckelpersoner avslutar eller byter sin tjänst, detta är förmodligen än mer vanligt i den lilla kommunen.

Statlig samordning

Vi anser också att det är önskvärt med mer långtgående förslag som tar sikte på statens organisation och arbetssätt. När det gäller myndigheternas uppdrag tenderar de i många fall att gå i varandra samtidigt som det i värsta fall kan vara så att olika myndigheter har uppdrag som sinsemellan tycks motsatta. Här behövs definitivt en högre grad av statlig samordning, färre stuprör, för att förenkla samverkan med kommunerna.

Länsstyrelsen och regionerna

Förslaget att stärka länsstyrelsernas roll i samverkan är logiskt och en god idé. Detta förutsätter dock att länsstyrelserna blir bättre på att inhämta information om och ta hänsyn till kommunernas lokala förutsättningar och utmaningar. Dessutom är det önskvärt att fortsatt utreda rollfördelningen mellan länsstyrelserna och regionerna då gränsdragningen fortfarande känns svår för båda att hantera.

SKR:s roll

SKR spelar en betydande roll som kapacitetshöjare och stöd till sina medlemmar, även om dialogen och statens styrning skulle övergå i en mer direkt form mellan staten och kommunsektorn skulle behovet av stöd och rekommendation från SKR kvarstå. Den kritik som framförs mot SKR:s roll kan vara befogad ur ett strikt juridiskt perspektiv, men det är problematiskt att analysen inte tar sikte på att lämna förslag på hur SKR ska kunna formeras för att på ett bättre sätt möta de problem som lyfts. SmåKom anser att SKR behövs och fortsatt kommer att vara en viktig aktör i samverkan, både för staten, kommunerna och regionerna. Rollen behöver utvecklas, inte begränsas.

Minskad administration

Något som måste vara högt prioriterat i samverkansarbetet är att minska den administrativa bördan. Våra medlemskommuner signalerar ofta att de är hårt ansträngda av nya statliga pålagor. Om nya modeller för samverkan och statlig styrning ska införas krävs det fördjupade analyser hur dessa kommer att påverka administrationen och likvärdigheten i kommunsektorn.

Deltagande på distans

SmåKom ställer sig positiva till utökade möjligheter till distansdeltagande vid politiska sammanträden.

Peter Lindroth
Ordförande

Charlotta Haskovec
Verksamhetsledare